

Saras historie

Den følgende historie viser, hvordan den sociokratiske samtykkeproces kan bruges af en erfaren facilitator, selv når en gruppe kun har beskednen viden om sociokrati og ikke er organiseret sociokratiske. Historien er er fortalt af Tena Meadows O'Rear og jeg bringer den med hendes tilladelse. Den er tidligere trykt i bogen "We The People – Consenting to a Deeper Democracy" af John Buck og Sarah Villines, og er her oversat af mig selv.

Reddet af sociokratisk samtykke

Sara havde arbejdet i nogle få uger som konsulent for en kostskole for følelsesmæssigt belastede børn. Kostskolens medarbejdere fokuserede netop på at forbedre sikkerheden i deres arbejds gange. Sara var professionel facilitator, tidligere medarbejder i psykiatrien og administrator, og hun havde lært den sociokratiske kredsorganisationsmetode som led i et projekt med at organisere et model-fællesskab.

Sara skulle facilitere et anspændt møde med omkring 20 deltagere, som omfattede skolens personale, skolelederen og mellemliderne, hvor man skulle drøfte en lukning af skolens krisestabiliserings-enhed og en decentralisering af dens funktioner.

Forslaget omfattede, at det nuværende krisestabiliserings-personale skulle overføres til andre boenheder og virke på stedet der, og den tidligere krisestabiliseringsenhed skulle ombygges til en soveafdeling for drenge. Dette forslag var blevet anbefalet af en arbejdsgruppe af medarbejdere fra hele organisationen, som havde analyseret sikkerhedsspørgsmål i kriseenheden.

Stemningen var pessimistisk. Mange medarbejdere mente, at administrationen var vilkårlig og hyklerisk, idet den foregav at lytte til medarbejdersynspunkter, men i virkeligheden ignorerede dem. Skolelederen var frustreret over personalets konstante beklagelser og tvivlede på adskillige af medarbejdernes kompetence.

Krise på mødet

Mange mødedeltagere udtrykte deres meninger om denne beslutning, nogle til selve forslaget og andre uden for emnet til og med mundhuggeri om, hvorfor enheden ikke fungerede. Alle var enige om, at enheden ikke var sikker. En terapeut var særligt stærkt imod forslaget, fordi hun mente at de behøvede plads til pigerne langt mere end en ny enhed til drenge.

Den ansvarlige for optagelser af nye elever var bekymret over lukningen af enheden, fordi det ved at begrænse skolen til drenge med mindre akutte behov kunne påvirke skolens elevtilgang.

Derefter begyndte nogle deltagere at tale om at udskyde beslutningen, og Sara indså at hun måtte gøre noget. Det havde taget hende flere dage at koordinere kalenderen for at organisere dette møde, og det var behov for en beslutning nu, ikke om fire uger. Hun havde ikke planlagt at introducere sociokratisk metode på skolen; men denne situation skreg til himlen efter en samtykke-beslutning.

Lynkursus i konsent

"Vi kan faktisk godt tage en beslutning i dag", sagde hun beslutsomt. Hun så adskillige udveksle ironiske smil. De regnede sikkert med, at dette ville mislykkes. "Jeg vil give jer et lynkursus i den beslutningsmetode vi vil bruge. Den procedure, jeg vil beskrive, kaldes "konsent eller sociokratisk samtykke". Konsent lyder som konsensus, men det er det ikke. At give samtykke til en beslutning betyder at den er inden for ens grænser for tolerance. Lad mig give et simpelt eksempel på, hvad jeg mener med "tolerance interval". Når jeg køber tøj, plejer jeg at tage blå eller grønt, for de farver passer godt til min hud. For variationens skyld kan jeg tage lilla, rød eller måske endda orange. Men gul er uden for mit tolerance-interval, fordi jeg ser dødssyg ud i gult." Rummet begyndte at slappe af.

”Lad mig give et lidt mere alvorligt eksempel,” fortsatte hun. ”Jeg kan allerbedst lide afslappet, uformel samtale med folk, men jeg kan også tolerere formel konversation på den ene side og småsjofle drillerier som dem i et omklædningsrum. Hvad jeg ikke vil være til, er vred råben eller ydmygende og fordomsfulde udtryk for respektløshed.” Sara kunne se flere nikke i enighed.

”Det jeg vil gøre nu, er at spørge hver enkelt af jer efter tur, om I kan give jeres samtykke til forslaget om at lukke krisestabiliseringsenheden. Med andre ord: Er dette forslag inden for jeres tolerance-interval? Spørgsmålet er ikke om dette er jeres yndlingsbeslutning, men om I kan leve med den. Hvis den ikke er inden for jeres tolerance-interval, vil jeg bede jer forklare os alle sammen, hvorfor den ikke er. Det vil sige – hvad er *begrundelsen* for jeres indvendinger? Så jeg beder altså ikke om jeres enighed – jeg beder om jeres *indvendinger*.”

Første indvendingrunde

Sara valgte en af personerne i rummet og spurgte: ”George, har du nogen indvendinger imod at lukke krisestabiliseringsenheden, decentralisere dens funktioner og åbne bygningen igen som en almindelig boenhed for drenge?” Nogle af deltagerne flyttede nervøst omkring på deres plads.

”Nej,” svarede George.

”Margaret, har du nogen indvendinger?”, spurgte Sara den unge medarbejder, som sad ved siden af George. ”Nej, ingen indvendinger,” sagde Margaret stille.

De næste tre medarbejder gav også deres konsent til forslaget. Så var det terapeutens tur: ”Ja. Jeg har en indvending!” sagde hun med korslagte arme. ”Jeg har ikke noget imod at lukke krisestabiliseringsenheden; men jeg mener at den skal genåbnes som en beboelsesenhed for piger. Vi har allerede to piger på venteliste, og jeg tror ikke vi nogensinde har haft plads til alle de piger, som bliver henvist. Uden en ekstra enhed for piger, har jeg ikke mange valgmuligheder når jeg skal sætte pigerne sammen, mens der allerede er bedre valgmuligheder for drengene”

Sara opsummerede den del af forslaget, som terapeuten kunne acceptere og skrev hendes indvendinger op på sin flip-over. Hun fortsatte derefter rundt i kredsen. Der kom ikke flere indvendinger, før den optagelsesansvarlige sagde, at hun havde en stærk indvending, fordi henvisningerne ville blive begrænset til børn med mindre akutte behov. Hun mente at hvis skolen stod uden sin egen krise-enhed, ville det føre til flere indlæggelser. Desuden mente hun, at retningslinierne for indlæggelser allerede var rigeligt uklare.

”Nej, nu må du virkelig stoppe,” sagde skolelederen, ”Det passer ikke. Staten har helt klare retningslinier for...”

”John,” afbrød Sara skolelederen, ”under den proces jeg følger, er der ingen diskussion af indvendingerne, før vi har hørt alle.” Han tav, og Sara drog et lettelsens suk. Det var hasarderet at bruge denne proces for alvor uden at øve den med deltagerne først. Hun vendte sig og noterede indvendingerne på sin flip-over.

Sara fortsatte kredsen rundt og spurgte den næste person: ”Barbara, har du nogen indvendinger mod forslaget?” Ingen af de øvrige medarbejdere havde indvendinger mod forslaget og adskillige støttede det, fordi en boenhed mere for drenge ville give mere sikkerhed generelt.

Kreativ tænkning om pigernes behov

Sara sagde så til gruppen: ”Godt. Vi har færdiggjort den første runde. Det er meget vigtigt at vide, at vi har to, som ikke kan tolerere forslaget som det ser ud nu.” Så vendte hun sig mod terapeutens indvending og bad om flere oplysninger. Terapeuten gav et eksempel på en situation, hvor et fjendskab mellem to piger i den samme boenhed eksploderede i et slagsmål. Hun havde ikke nogen anden enhed, så hun kunne skille dem ad, så hun havde flyttet den mest aggressive pige til kriseenheden. ”Uden den mulighed ville jeg have været nødt til at blive hos dem indtil vi havde fundet ud af det.” To andre medarbejdere i gruppen bød ind med forslag til andre løsninger, for eksempel at lade en krisemedarbejder komme over til pigernes boenhed for at mægle i konflikten.

Et andet forslag var lade en af pigerne ”køle af” i et gæsteværelse, som sjældent blev brugt i øvrigt. Terapeuten blev opmuntret af at tænke over disse ideer og den mere flexible tilgang til kriseintervention og sagde, at hvis hun kunne regne med denne støtte, havde hun ingen indvendinger mod forslaget. Hun sluttede med at understrege, at hun stadig ville foretrække endnu en pigeenhed; men hun kunne leve med forslaget.

Kreativ tænkning om retningslinierne for indlæggelse

”Godt. Nu vil vi se nærmere på hensynet til indlæggelser,” sagde Sara. Hun henvendte sig til skolelederen og sagde: ”John, vil du fortælle os, hvad du tænker om dette?”

Skolelederen talte lidt om statens retningslinier for henvisning af børn til psykiatrisk hjælp. Han erklærede, at han ikke forstod, hvorfor bekymringer herom skulle bremse beslutningen om at lukke krisestabiliseringsenheden.

Derefter spurgte Sara den optagelsesansvarlige, som forklarede at optagelserne hidtil var sket ret uformelt, fordi skolen havde en krisestabiliseringsenhed, og at brug af den betød at elever ikke måtte sendes bort fra skolen. Og, ja, der var retningslinier; men de tog ikke hensyn til skolens situation: Forsikringer, transportarrangementer, ansvar og så videre.

Den optagelsesansvarlige tilføjede, at hun især var bekymret for skolens interne kriterier for de afgørelser som krævedes til en indlæggelse.

Derefter spurgte Sara: ”Ville I kunne leve med forslaget, hvis det blev udvidet med en særlig arbejdsgruppe bestående af dig, den lægelige leder og den kliniske leder, og at I færdiggør retningslinier til på torsdag om fjorten dage?”

”I så fald kunne jeg leve med det,” svarede den optagelsesansvarlige.

Sara skitserede en fremgangsmåde til at udarbejde retningslinier, indhente kommentarer fra det øvrige personale og afslutte retningslinierne på basis af kommentarerne. Derefter oplæste hun hele forslaget som det fremstod efter tilføjelsen af arbejdsgruppen for retningslinier.

Anden indvendingrunde: Vi har en beslutning!

Sara indledte en anden runde. Denne runde arbejdede hurtigt, hvor hver enkelt person angav ikke at have indvendinger. Efter at den sidste person havde markeret ”Ingen indvending” ved at ryste på hovedet, sagde Sara begejstret: ”Godt arbejde, alle sammen! Vi har alle sammen taget en vigtig beslutning.”

Der var tilfredse udtryk i mange ansigter. John, skolelederen, sagde spontant: ”Det er alle tiders!” Efter et par minutters pillerier med nogle detaljer om retningslinier, rakte bibliotekaren hånden i vejret. Med et usikkert udtryk spurgte hun: ”Men hvornår er denne beslutning så endelig? Før i tiden har vi jo også haft sådan nogle møder og troet at vi havde truffet en beslutning, men så har ledelsen lavet dem om?”

Sara forklarede: ”Beslutningen er endelig. Hele ledelsen er til stede, og lederne har alle givet samtykke til beslutningen. Sagen er afgjort.” Medlemmerne af ledelsen nikkede enigt.

En anden medarbejder sagde: ”Jeg håber du vil fortælle os mere om din proces. Vi har aldrig før kommet så let til afgørelser.”